

VERTEL NOG EENS EEN
VERHAAL

DEEL 2

Henk Mooij

Schrijver: Henk Mooij

Omslag: Kunstwerk Henk Mooij, foto: Peter van den Berge

ISBN: 9789402131789

© Henk Mooij

INHOUDSOPGAVE

1.	DINGEN	7
2.	WATER HOGEROP	15
3.	DE BELLER	27
4.	HOLOMAAT	35
5.	HET BANKJE	51
6.	ENGELTJES	67
7.	HET RESERVAAT	77
8.	SPEELMAN	93
9.	DE NIEUWE MENS	105
10.	SOLDAATJES	129
11.	TIJDGEEST	139
12.	VRIENDSCHAP VOORBIJ DE GRENS	151
13.	PROFEET, ZIENER, DENKER	161
14.	ISOLDE	167
15.	TWEE LEGENDARISCHE FIGUREN	181
16.	DE SCHERF VERTELT	195
17.	HANDEL	201
18.	DE FILOSOOF	225
19.	HET WITTE HUIS	241
20.	POLONAISE	259
21.	ZWARTE VOGEL	267
22.	FILE	275
23.	VERWARD	289
24.	STRAALJAGERPILOOT	301
25.	ONSTERFELIJK	311
26.	DE WEG	321
27.	VERHUIZINGEN	333
28.	DE KOFFER	345
29.	GOED OF KWAAD	357
30.	DE ZEE EN DE WOESTIJN	365
31.	APOCALYPS	375
32.	DRIE EILANDEN	383
33.	VADER	397
34.	EMIGRATIE	409
35.	CRIMI	421
36.	DRIE KORTE VERHALEN	431

37.	PADDENPAD	439
38.	VORSTENDOM	455

DINGEN

DINGEN

DINGEN.

Als u denkt dat dingen geen eigen wil hebben en geen invloed op het wereldgebeuren kunnen uitoefenen, dan vergist u zich lelijk. Wij mensjes overschatten onszelf. Wij leven. Dingen zijn dood. Wij doen met dingen wat wij zelf willen. Wij gebruiken dingen om ons doel te bereiken. Zou het ook net andersom kunnen zijn? Worden wij gemanipuleerd door dingen?

Neem nou een vaas. De pottenbakker heeft hem gemaakt als gebruiksvoorwerp. Nu gaat de vaas iets doen. Zij dwingt de bezitter er bloemen in te zetten. Doet men dat niet, dan staat zij er zielig bij. Net zolang, tot zij de aandacht opeist tijdens een echtelijke twist en gebruikt wordt als projectiel. Zij laat zich barsten in scherpe scherven, die lidtekens geven op een beeldschoon gelaat. De vrouw in kwestie ergert zich er elke dag aan. Tenslotte houdt zij er een minderwaardigheidscomplex aan over, dat haar verdere levensloop zal beïnvloeden.

Nog een voorbeeld. Op de tafel van de voorzitter ligt de voorzittershamer. Zes van de tien mensen die hem zien liggen hebben de neiging gevolg te geven aan de roep van het voorwerp om hem op te pakken en er een tik mee te geven.

En wat dacht u van de stoel in het klooster, waar Godfried Bomans door zijn broeder werd rondgeleid? Wie erop plaatsnam, zou volgens het verhaal binnen korte tijd sterven. Bomans lachte om die onzin en nam erop plaats. Binnen een maand overleed hij. Ik zal het noemen van bekende voorwerpen, zoals een amulet, de geluk of onheil brengende ring, de steen der wijzen van Faust, beëindigen, want dan kan ik eeuwig doorgaan.

Ik wil u graag vertellen over wat ik zelf heb meegemaakt. Het gebeurde tijdens een vakantie. Ik liep over het zilverwitte zand van het strand in Les Landes. Ik wachtte op het strijken van de rode bal, het signaal voor gevaarlijke golven. Ik keek niet zo goed waar ik liep en stootte mijn voet tegen iets hards, dat onder het zand verborgen was. Na wat gevloek besteedde ik er geen aandacht meer aan.

In de Oceaan speelde ik met de hoge golven, het was een

DINGEN

feest. Maar je wordt er gauw moe van. Ik stopte er mee en liep het strand op. Door het hete zand liep ik terug naar de plaats, waar mijn kleren lagen. Halverwege stootte ik mijn voet op dezelfde manier van zojuist. Boos wilde ik wel eens weten welk onding mij voor de tweede maal het ongemak veroorzaakt had. Het was een steen met een vreemd fossiel of zo. Ik bekeek het eens goed. De kalksteen waarin het fossiel vast zat was gemakkelijk te verwijderen. Het fossiel nam ik mee naar mijn kleren en stopte het in mijn broekzak om het thuis te laten zien, want het zag er bijzonder uit. Toen ik vertelde hoe ik eraan kwam, kwam aan het licht, dat het een wonder was, dat ik tweemaal mijn voet op dezelfde manier op de zelfde plaats op het oneindig grote strand had neergezet. Er kwam een dom idee bij mij op. Het leek of het fossiel mij bespeeld had. Ik ben niet bijgelovig. Toch besloot ik de steen altijd bij mij te dragen. Ik dacht dat hij mij iets te zeggen had. Onzin natuurlijk. Als ik andere kleding aantrok zorgde ik ervoor dat het mee verhuisde.

De vakantie ging voorbij. Per vliegtuig zouden we terug gaan. We zaten al op onze plaatsen, toen wij speciaal werden opgeroepen om het toestel te verlaten. Wij waren net te veel aan gewicht, het toestel was overbelast en mocht zo niet vertrekken. Het volgende toestel zou over een uurtje gereed staan om ons mee te nemen. We vonden het nog leuk ook, want het was een klein toestel van de plaatselijke post en vrachtdienst. Daardoor hadden we een mooi uitzicht, en de kinderen vonden het een avontuur.

Op onze eindbestemming hoorden wij het vreselijke bericht, dat ons oorspronkelijke toestel was neergestort. Welk een geluk hadden wij gehad. Ik zeg weer, ik ben niet gelovig en zeker niet bijgelovig, maar ik dankte de heer in de hemel dat het zo gelopen was. Op dat moment werd ik mij er bewust van, dat ik het fossiel in mijn broekzak stevig omklemd hield. De meeste mannen hebben een 'friemeltje' (zo noem ik het maar) in hun zak. Het kan van alles zijn. Van een knikker tot een moer of een fijn gedrukt luciferdoosje. Zo had ik mijn fossiel. Ik had het ding al eens

bekeken, had het een fossiel genoemd, maar was het dat wel? Ik was er zo nieuwsgierig naar, dat ik het tijdens een bezoek aan Naturalis, een natuurkundig museum aan een suppoost liet zien. Deze suppoost bleek een student biologie te zijn. Hij was erg geïnteresseerd en vroeg of hij het mee mocht nemen naar het laboratorium van de universiteit voor een determinatie. Na een paar dagen zou ik het voorwerp met de uitslag van het onderzoek thuis gestuurd krijgen. Het duurde en duurde. Ik begon het ding te missen. Ik belde Naturalis. Ik belde de universiteit. Ik vroeg naar de student, maar ze kenden zijn naam niet eens. Dat vond ik verdacht. Ik was een volhouder, en bezocht een aantal studentenverenigingen. Ik vond hem tenslotte. Ik sprak hem aan. Hij deed verbaasd en vond het gek dat ik zijn naam kende. En van het fossiel wist hij niets.

Ik laat mij nou eenmaal niet besodemieteren., dus zocht ik het laboratorium op. Heel welwillend zochten ze in de ladekasten met bijzondere steensoorten. En in een ervan lag mijn fossiel. Elke steen had een nummer, dat verwees naar een catalogus. Achter het nummer van mijn ding stond maansteen. De welwillende heer bevestigde dat. Toen ik de steen wilde pakken om hem weer mee te nemen ging er een alarm af. De welwillende heer veranderde op slag. Als een valse waakhond trok hij zijn lippen op en schoof ruw de lade dicht. "Spionage wordt hier niet op prijs gesteld" siste hij. Er waren twee stevige heren binnengekomen, als portier gekleed. En zij sommeerden mij zo snel mogelijk het gebouw te verlaten. Toen ik geen aanstalten maakte, grepen ze mij stevig vast en duwden mij de gang door naar buiten. Zoiets moesten ze niet met mij uithalen. Ik was zo kwaad, dat ik een paar klinkers van de wegwerkers door de ruiten gooide. De politie rekende mij in.

Op het bureau deed ik mijn verhaal. Het klonk mijzelf ook onwaarschijnlijk in m'n oren en zij vonden het een absurd verhaal. We laten u gaan, u bent aansprakelijk voor de schade, denk daaraan! Onverrichterzake keerde ik huiswaarts. Thuis wilde ik een

DINGEN

sigaretje opsteken en "miste mijn ding", „jammer.

Een paar dagen later, werd er op de nieuwsdienst gemeld dat er een kostbare maansteen in het lab. van de universiteit was gevonden. Die zelfde dag stond de recherche voor de deur. "We hebben een vergunning tot huiszoeking. U was de eerste die de steen gezien heeft. Hoe bent u er aan gekomen? Laat ons er in!" Ik kon niet weigeren. Het was gelukkig, dat mijn vrouw en de kinderen niet thuis waren. Zij gingen zorgvuldig te werk. Dat wil zeggen, dat niets meer op zijn plaats bleef. Ze braken of beschadigden niets, wat ik jammer vond, want nu had ik geen stok om de hond te slaan. Ze vonden niets natuurlijk. Ze dropen af met de bekende woorden: "U hoort nog van ons".

Vlug de rommel, die de "heren der wet" achtergelaten hadden, opruimen voor de rest van de familie thuis kwam. Ik dacht nog na over de steen. Wat ik concludeerde was: het ding had mijn leven tijdens de terugkeer van vakantie gered. Tevens had het ding mij en de student gemanipuleerd om op zijn bestemming te komen, namelijk in de lade bij de andere stenen in de universiteit. De vraag, hoe de maansteen, zoals hij na bestudering genoemd werd, in het zand van Les Landes terecht was gekomen is nooit beantwoord. Ik stootte mij er twee maal aan. Toeval?

Het kan een bewijs zijn, dat dingen iets met ons kunnen doen. U gelooft het niet? Kijk dan eens naar de commercie. Een bekende kreet is: "Het ding verkoopt zich zelf". Dat lijkt raar. Het ding doet toch niks. De reclamewereld weet wel beter. Zij siert het ding op, laat het oneindig vaak op uw beeldscherm zien, het ding verleidt u. U wil het hebben, u koopt het. Het ding verkocht zichzelf. Maar dan zeg ik "met hulp". Het ding zelf doet niets. De mens kan aan een ding een bepaalde waarde toekennen. Het dode ding wordt daarmee tot leven gewekt. Dan pas kan het ding invloed uitoefenen.

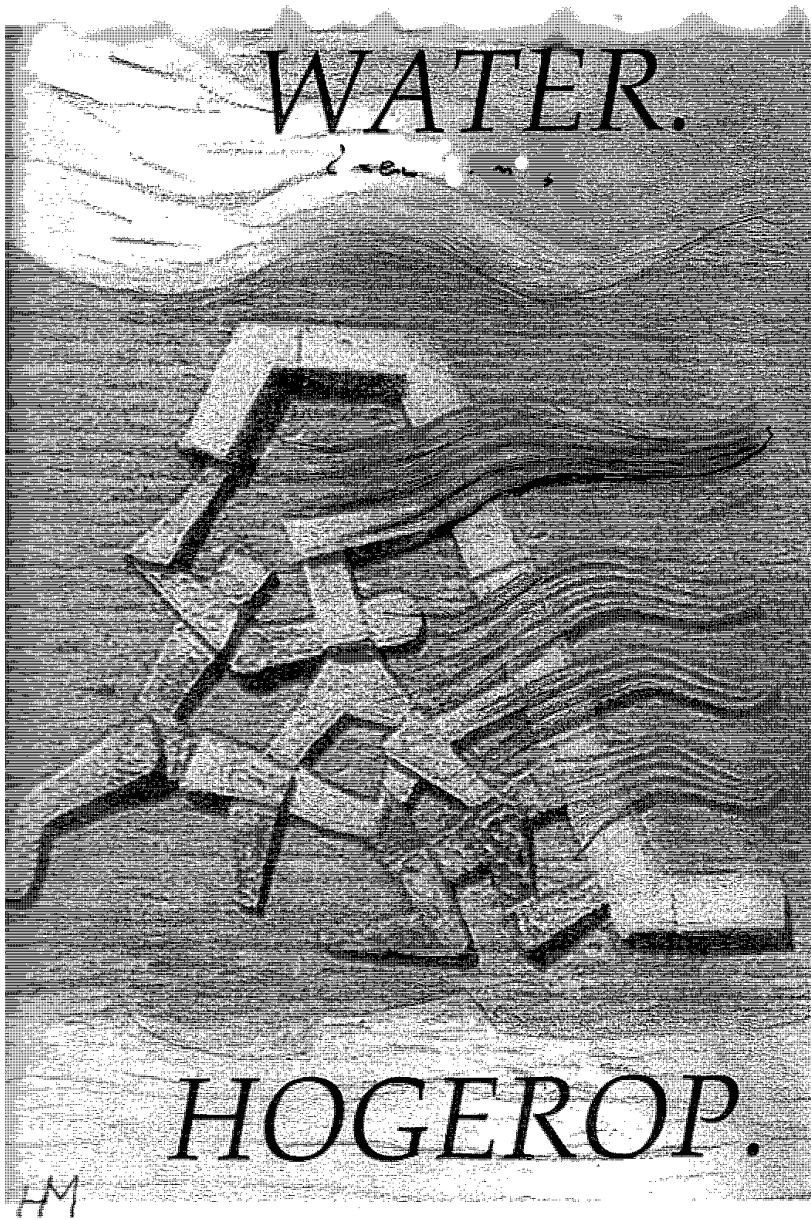
Wij leven temidden van dingen. Die dingen beïnvloeden ons, ten goede of ten kwade. Wij, de dragers van het leven, zijn uitge-

VERTEL NOG EENS EEN VERHAAL 2

rust met organen om iets met dingen te doen. Wat ons kwaad doet vernietigen wij. Dingen die ons van nut zijn koesteren wij. Zo is het en anders niet.

EINDE

WATER HOGEROP

HET JAAR 2509 DE VERKEERDE WERELD

Het was geen droom. Het was een gedachtestroom van iets dat nooit gebeurd was. Beer zijn zusje stond naast hem. Ze was naakt. Hij was ook naakt. Dat had zij afgedwongen met haar ogen. Hij zocht naar zijn kleren, ontdekte dat er alleen vrouwen kleren lagen. Ze zaten hem niet lekker. Het leek wel water. Hij zwom snel weg. ...weg. Er was iets verkeerd, want hij zat gewoon aan de ontbijttafel te fantaseren.

Vader en moeder zaten tegenover elkaar, net zoals hij met zijn tweeling zusje Ella. Naast moe zat opa in zijn automatische stoel. Boer Hansen had na het bidden vooraf, ook zijn eigen gedachten-spinsels. Hij zag zichzelf lopen over zijn land, de grond was drassig. Het water in de sloot, die hij een dag te voren nog uitgehaald had, stond erg hoog. Het waterschap deed er niets meer aan. Geen wonder, want het land was opgegeven. Zijn land, waarop generaties lang zijn familie lief en leed had gedeeld. Hij hield van elk stukje aarde. Aan de rand van de akker ontwaarde hij een mierenhoop. Heel ongewoon, rode bosmieren hoorden hier niet. Hij keek beter en zag, dat een stroom mieren wegvluchtte van het door water bedreigde nest. Er was iets verkeerd.

Hij werd zich weer bewust van zijn aanwezigheid aan tafel. Tegenover hem zat zijn vrouw. Zij liet haar gedachten gaan over de zorg om haar dagelijkse werk. Ze moest ver weg om haar boodschappen te doen. Het winkelcentrum lag er verlaten bij. De supermarkt en de overige winkels stonden leeg. Er was niets meer te verdienen sinds het grootste deel van de bewoners was uitgeweken naar hoger gelegen gebieden. De wereld was verkeerd.

Ze kwam weer terug in de werkelijkheid en zag , dat Ella er ook met haar gedachten niet bij was. Zij leefde in haar eigen wereldje. Ze miste haar vriendinnen. De school was er nog, maar de klassen waren bijna leeg. Het was niet gezellig meer. Alle mensen spraken nergens anders over dan over het dreigende water. Dat was trouwens altijd zo geweest. Vader wilde hier niet weg. Haar broer Beer had dezelfde gevoelens. De wereld was verkeerd.

WATER HOGEROP

De radio stond aan en was er de oorzaak van, dat de realiteit binnendrong. "Vaste voorlichting voor de ophanden zijnde aftocht naar hoger gelegen gebieden." Er kwam een reeks aanwijzingen met vermelding van tijden waarop de transport-colonne zou vertrekken. Er speelde zich dan hartroerende taferelen af. Afscheid nemen van alles wat dierbaar was. Men hoopte nog eens terug te komen . Wat niet meegenomen mocht worden borg men op en blindeerde de ramen en sloot het huis af. Boer Hansen had dit al zo vaak gezien. Hij had niet anders gekend. Vanaf zijn kindertijd had hij gehoord van de dreiging, die over de lage landen lag. Het land was verdoemd had opa gezegd. De radio ratelde maar door. Hansen hoorde het al niet meer.

Met zijn vader had hij de supermoderne veehouderij draaiende gehouden. Aan de buitenkant leek het nog een boerderij, zoals hij vroeger geweest was, maar inwendig was het één bonk elektronica. Het was de laatste jaren zo snel gegaan. Een boer was een hoogopgeleide ondernemer geworden.

Hansen hield van zijn werk. Voor hem waren de koeien meer dan melk machines. Hij kende ze stuk voor stuk. Dat was best uitzonderlijk want hij beheerde een paar honderd dieren. Grasland had hij genoeg. Mais werd ingekuild. Dat liep wel goed. Hij wilde niet horen, wat de regeringsvoorlichtingsdienst te vertellen had. Hadden zij dan tevergeefs vele generaties hand en spandiensten verricht om de dijken op te hogen? En opa vertelde dat hij weer van z'n vader gehoord had, dat er lang geleden algemeen gezongen werd "Je maintiendrai, delta werken vallen niet mee, teveel water in de plee, hou zee.

Opa kon nog best goed denken. Hij hield er echter een eigenaardig gevoel van humor op na. Hij wist nog te vertellen ,dat de boerderij best kon draaien op zijn vergaande automatisering. Zij waren geen boer meer maar robots in het melkveebedrijf, vond hij. "Ha,ha wij kunnen met een gerust hart verdwijnen." Dan werd hij droevig. Hij herinnerde zich nog zo goed, dat het prachtige vee verplicht moest worden afgevoerd. Zijn Bettie 3 en Koba 2 enz enz. Hij wist uit overleveringen, dat het was begonnen in

1950 met de zure regen, daarna de gedeeltelijke afbraak van de ozon-laag en het broeikas-effect met het smelten van de poolkap.

De vlucht voor het water werd keurig georganiseerd. Familie na familie kregen het bevel uit te wijken naar hogere gebieden, die gereserveerd waren voor vluchtelingen. Het ging over honderdduizenden gezinnen. Er was een denk-tank met bekende waterbouwkundigen.

De onbekende factor bleef: Hoe ver zou de poolkap smelten?" Zij hadden een lijn dwars door Nederland getrokken om de gevarenczones in de komende eeuwen aan te geven. Aan beide zijden van deze lijn heerste grote onrust. Ook bij de gelukkigen, die "hogerop" hun bezittingen hadden. Zij moesten plaats maken. Niemand was bereid te offeren. Met democratische besluitvorming was niets te bereiken. Dus moest er een noodwet gemaakt worden, die dwingend kon werken. Je kunt wel zeggen dat er sprake was van een verkapte dictatuur.

Boer Hansen keek niet vreemd op toen voor de zoveelste keer een dwingend bevel per regeringspostauto bezorgd werd. Als hij weer niet reageerde zou het overbruggingsgeld stoppen. Hansen merkte wel, dat de sloten hoog stonden en dat het land drassiger was geworden. Het gebeurde allemaal zo langzaam als de uurwijzer van de klok. Het was de berichtgeving, die het steeds maar weer herhaalde. Het klimaat is al veranderd en het zal nog verder door gaan. De ondergang van de poolkap was al vervorderd. Driekwart van het ijs was al gesmolten. Hansen wilde het allemaal niet weten. Boer Hansen luisterde niet meer,

Met zijn jachtvriend, baron Van Voorst uit het nabij gelegen kasteel overlegde hij, wat ze zouden doen. Zij besloten niet te reageren. Wat er zou gebeuren, zouden zij wel zien.

Intussen ging de uittocht gewoon door. De groep, die aan de beurt was kreeg in beperkte mate vervoer van rijkswege. Eerst moest er een inventaris gemaakt worden van de onontbeerlijke bezittingen. Een regeringsambtenaar schrapte er geducht in, tot grote verontwaardiging. Boer Hansen zag dit alles met lede ogen

WATER HOGEROP

gebeuren. Met zijn nog aanwezige dorpingen belegde hij een vergadering in het buurthuis. Stapels mailtjes waren binnen gekomen en zijn telefoon stond roodgloeiend. Velen waren de klachten en de angsten die hij te horen kreeg. Hij werd door de radeloze massa als rebellerende leider erkend.

Hij hoorde verhalen over de miserabele ontvangst elders. Voor veel boeren bleek de grond te onvruchtbaar. Voor fabrieksarbeiders was er geen werk. Voor vakmensen was er genoeg werk maar de aannemers gaven de voorkeur aan eigen mensen uit de streek. Zij vreesden concurrentie van de indringers uit het westen. De bevolking daar, was woedend over de onteigeningen om de emigranten plaats te bieden. Het was een tijdelijke maatregel, zo vergoelijkte de regering. Het zou duren tot er meer stabiliteit was. Boer Hansen hoorde via via, dat de baron allang een stuk grond voor zich zelf had weten te versieren. "De verrader!" Hansen was verontwaardigd over de leugens van zijn zogenaamde vriend.

Aan de andere kant van de lijn ontstond ook rebellie. De natuurgebieden werden ontzien, vooral de landgoederen van de rijken. Gevluchte bedrijven, die van tevoren de bui hadden zien hangen hadden zich midden in woonwijken gevestigd met hun stank en overlast. Bovendien was de volksaard van de mens uit het westen anders. Vooral de stedelingen dachten, dat zij de wel die achterlijke bevolking een lesje konden leren.

Heel de Veluwe zou gedomineerd worden door het nieuwe Schiphol. Kortom, de ontvangst was niet vriendelijk in de meeste gebieden. Nederland met weinig ruimte was er het slechtste aan toe. Boer Hansen zag de toekomst somber in. Hij besloot te blijven waar hij was. Diep van binnen, en hij stopte het weg. wist hij wel dat hij niet opgewassen was tegen de wetten der natuur. Eens zou hij zijn grote liefde, zijn land kwijtraken. Het zoute water zou alles onvruchtbaar maken. Eb en vloed zouden geulen graven en slib verplaatsen. Boer Hansen kon het niet laten om 's morgens zijn lege stallen door te lopen naar de weilanden en drassige akkers. Wat zou hij gelukkig zijn als de zee niet verder

zou zou stijgen. Maar het afsmelten van de pool zou niet stoppen. Konden de knappe heren der techniek het teveel aan water niet opvangen of zelfs gebruiken? Bijvoorbeeld om dorstige woestijnen te laven? Dan moest het wel ontzilt en omhoog gepompt worden. Hansen wilde niet toegeven dat de lage gebieden in de hele wereld ten onder zouden gaan. Hij was daar over zo in gedachten verzonken, dat hij struikelde over de wortels van een omgevallen knotwilg.

Dit was het begin van de verwoesting, zo voelde hij dat. Niet te geloven. Op het hoogste punt van de kruin waren mieren druk bezig een nieuw nest te bouwen, ver boven de overvolle sloot. Dat is al net als bij ons, ze zoeken het hogerop. "Hoger op", een woordspeling, die hem eerst ontging. Figuurlijk of letterlijk "Hogerop" naar de denktank van de regering.

Boertje wat ben je toch een fantast. Of toch, het liet hem niet los. Er was toch zonne-energie en windkracht? Ach wat, de grote mannen der techniek zouden dat allang bedacht hebben. De woestijn omtoveren in vruchtbare grond. Dat zou in de toekomst miljarden op leveren. Een hersenschim, iets voor het Europese parlement. Nu sloeg het hem werkelijk in de bol. Hij zou er zelfs zijn land voor willen verlaten om zelf eens te praten over deze dingen met de heren van de denktank hogerop. Hij was zich nu welbewust van de woordspeling figuurlijk, letterlijk "hogerop".

Hij werd opgewonden over dat idee. Toen hij thuis kwam sprak hij erover met zijn vrouw. Hansen bloeide op onder zijn betoog en raakte zijn scepsis kwijt. Die nacht vrijde hij zijn vrouw. Dat was in maanden niet meer gebeurd. Plan: Wij zoeken het hogerop, letterlijk.

Met het gevoel, dat zij later weer terug zouden keren vertrokken Hansen met vrouw en kinderen met het eerst volgende konvooi. Veel liet boer Hansen achter, voor als hij terug kwam. In het gebied, waar ze hen brachten, was het precies zoals hij van anderen gehoord had. Chaos en boosheid. De kinderen ondervonden de spanning zelfs op school. Groepen jongeren zochten elkaar

WATER HOGEROP

op in café's. Er ontstonden knokploegen de 'Blijvies' van de oorspronkelijke jeugd, tussen de 'Immies' van de nieuwkomers. Bij de volwassenen was het niet anders. De oorspronkelijke bevolking voelde zich bedreigd door de enorm grote hoeveelheid nieuwkomers. Die hadden werk en ruimte nodig en pikten naar hun gevoel hun bezit in. De immigranten, zo voelden ze zich zo, werden gediscrimineerd. Het waren allen Nederlanders. Het leek op de toestand van jaren her met de gevluchte Moslims.

Wantrouwen afgunst en angst om de macht te verliezen speelde een rol. De Hansens kregen een stuk grond naast het landgoed van de baron van Voorst toegewezen. De vriendschap met zijn vroegere jachtvriend was na het misbruiken van het vertrouwen goed bekoeld. De grond voor de Hansens was van slechte kwaliteit. Heel wat minder dan Hansens verdrongen land.

Hun onderkomen bestond uit gestapelde container-achtige blokken. Het kon ermee door. Maar het hielp niet om de heimwee naar de boerderij te verminderen. Voorlopig moest hij wachten op nieuw vee.

In deze tijd kon hij contact zoeken met zijn lotgenoten. Niemand had nog zijn "draai" gevonden. Ze bleven nog hopen dat ze terug konden, tegen beter weten in. Hansen richtte een vereniging van gedupeerden op. De plaatselijke radiozender nodigde hem uit voor een gesprek. Het onderwerp was natuurlijk: de geweldige toeloop van de immigranten. Hansen kreeg nu de kans om de ontevredenheid en het verdriet van de verjaagden over te brengen. Hun aantal zou in de komende tijd nog groter worden. Boer Hansen zag nu zijn kans en lanceerde zijn idee om droge gebieden in de wereld kunstmatig te bevoeien met het teveel aan zeewater. De interviewer liet niet merken dat het een Don Quichot-achtig plan was en liet hem rustig verder praten. Hansen zou wel eens met de heren van de denktank willen praten. Nu kon de persman zich niet meer bedwingen: "Dus u zoekt het hogerop? Een boertje, dat denkt dat hij het beter weet!"

Zo eindigde en zo begon het. De journaals, de hele mediawe-

reld wierpen zich op het onnozele boertje. "Nitwit denkt het wereldprobleem op te lossen", was één van de vette krantenkoppen. Hansen liet al het gekrakeel langs zijn rug afglijden. Hansen werd uitgelachen. Het deerde hem niet.

De tweeling op school werd er, wel mee gepest. Zij hadden het moeilijk. De zoon van de baron, die verliefd was op Ella, nam het voor haar op. Op het kasteel besepte de baron, dat hij indertijd zijn vriend Hansen was afgevallen. Nu hoorde hij, dat Hansen belachelijk werd gemaakt. Zijn zoon vertelde over de pesterijen op school. Dat hij een goede vriend verloren had zat hem dwars. Hij kon nu iets voor hem doen. De baron gebruikte zijn relaties en wist zijn vrienden van de denktank zover te krijgen, dat ze Hansen uitnodigde voor een gesprek. Hansen vormde een kleine delegatie. Een beetje bedremmeld stapten ze het grote gebouw binnen. Zij werden uiterst hoffelijk ontvangen wel met een vleugje verborgen arrogantie. Een bediende wees hun de plaatsen aan, nadat hun jassen keurig op de vergulde kapstok werden gehangen. Het gebouw was imposant. Het was vast een oud stadhuis of zo.

Even later kwam de bediende binnen met een dienblad met glazen sprankelend vocht. Tegenover hen zaten de heren achter een lange tafel. De denkelijk oudste stond op en heette de delegatie welkom met een proost en hief zijn glas. Hansen dronk en kon niet nalaten een grimas te maken, want het was gewoon water. Dit is een product van onze experimentele ontziltingsinstallatie. Het is tot nog toe een kostbaar product en schenken dit alleen bij bijzondere ontmoetingen.

Zij waren zo beleefd om maar niets te zeggen en te luisteren. Een wat oudere geleerde nam het woord: "Wij zijn begaan met het lot dat alle mensen treft. Onze voorgaande groep wetenschappers is voorheen al wakker geschud door "de club van Rome". Zij vonden hun uitspraken te pessimistisch. Toen de zure regen, veel later overigens, de bossen aantastten door de CO2 in de atmosfeer en nog later de Ozonlaag werd aangetast door Flu-

oriden, hebben onze voorgangers deze in de volksmond genoemde "denktank" opgericht. Onze voorgangers hebben de klimaatverandering zien aankomen. De noordpool ging in geringe mate smelten. Onderzoek wees uit dat het sneller ging dan was ingeschat. Niemand weet hoever het zal gaan....." De leden van de delegatie zaten te draaien op hun stoelen. Boer Hansen wilde opstaan om wat te zeggen maar hij kreeg de kans niet. "Mijnheer Jansen, zo dadelijk krijgt u het woord". Degene die naast hem zat fluisterde: "Hansen, excuus Hansen". De delegatieleden keken elkaar veelbetekenend aan. Hansen haalde zijn schouders op ten teken van, laat maar. Hij dacht. Als van dat soort verwaande kwasten de aanpak moet komen, vergeet het dan maar. De spreker vervolgde ongestoord zijn betoog. "Toen de zee nog ver was hadden wij ons kantoor in den Haag. Deze stad ligt voor een deel redelijk hoog, gezien het duingebied maar we kwamen in de loop der tijd toch te geïsoleerd te liggen, ondanks de helikopterverbinding. Ook Rotterdam en Amsterdam keken uit naar nieuwe locaties. Vandaar dat wij nu in dit fraaie oude stadhuis van uw gemeente terecht zijn gekomen. Onze gezinnen hebben onderkomen gekregen in de Graafschap, waar veel grote huizen uit vroegere glorie tijden staan." Met een welgedane glimlach nam hij een slok zeewater.

De mannen van de delegatie werden hoe langer hoe meer geïrriteerd. Ze wachtten op een moment om er tussen te komen en aan te snijden wat hun doel was, maar voorlopig zat dat er nog niet in. Ze sloten zich af en hoorden alleen nog: "Bla, bla,bla, blaaaaaa. Bla, bla, bla, blaa, blaaaaaa"

Voor dat Hansen iets kon zeggen stond een nieuwe spreker op. "Wij hebben steeds deelgenomen aan gesprekken met het Europese hof en met de pas gevormde wereldregering. De aldaar gevormde plannen en vage afspraken om de uitstoot van kwalijke gassen te minimaliseren werden in een aantal landen genegeerd. De klimaatverandering was niet meer tegen te houden. Het wateroppervlak stijgt nog steeds. Onze voorgangers hebben de deltawerken verbeterd, kustweringen versterkt dijken ver-

hoogd. Wij hebben dat werk voortgezet.. We zijn nu aangeland op de grens van het mogelijke." "Ja mijnheer Hansen u komt zo aan de beurt" "Daarom zijn we begonnen met de geleidelijke uittocht uit de lage gebieden van Nederland. Dat gebeurt ook in alle bedreigde gebieden op onze aarde."

De delegatie van Hansen kon alleen maar aanhoren wat er gezegd werd. En er stond een derde spreker op. "Sombere gebeurtenissen staan de mensheid te wachten. Als de poolkap verdwijnt wordt de druk op de schollen van de aardkorst gewijzigd. De gevolgen zullen niet uitblijven. Zee-en aardbevingen gaan optreden. De warme en koude golfstromen gaan veranderen. Dat kan voor de mens catastrofaal zijn." Een vierde spreker stond op en nam het woord. "De mens zal het zwaar te verduren krijgen. Gelukkig kunnen de mensen zich aanpassen. Als ze dat niet gekund hadden waren zij allang uitgestorven. De ijstijden en andere veranderingen hebben ze het hoofd kunnen bieden. Het aanpassen zal vele offers eisen en volgens de Darwinisten zal de mens er beter door worden. Hoe dat gaat weet niemand." "Ja, wacht, u komt zo aan de beurt " Er stond een andere man op. "Nu komt u met uw plan. U hoeft het niet toe te lichten, want we kennen het. Wij hebben dat jaren geleden onderzocht en doorberekend op haalbaarheid. Het bleek onmogelijk. En daar hebt u meteen het antwoord op uw plan. Onhaalbaar technisch en financieel."

Voor hij vertrok stamelde Hansen nog, dat de techniek steeds verder was gekomen. En een vruchtbaar deel van de woestijn zou miljarden op gaan leveren. Het antwoord was: "Dat hebben we ook in ons onderzoek meegenomen." Ze reikten de delegatie de hand en verlieten de vergaderruimte. De delegatie van Hansen was overrompeld. Wat konden zij anders doen, dan hun jassen aannemen en vertrekken. Ze dropen af. De praktisch ingestelde boeren waren diep verontwaardigd. Was de bevolking nou afhankelijk van zo'n stelletje kletsmajoors?

Hansen zelf was nog het meest aangeslagen. Zonder veel te

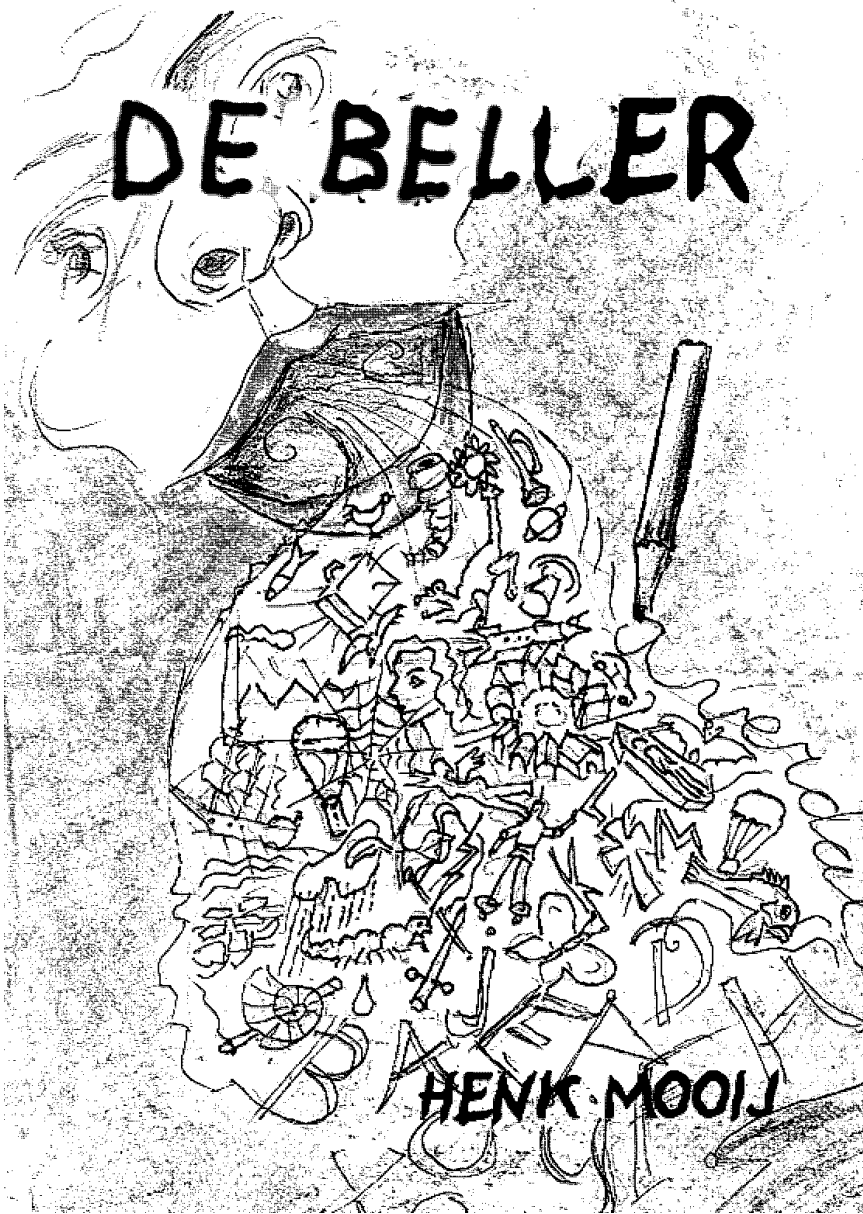
WATER HOGEROP

zeggen ging ieder zijns weegs. Boer Hansen bleef alleen achter. Volkomen leeg. Werktuiglijk begon hij te lopen, dan kon hij het beste denken. De woorden: "Het wezen mens is blijven bestaan door zijn aanpassingsvermogen". Hij bleef lopen. Hij dacht er over om er een einde aan te maken. Intuïtief liep hij naar de riviermond. Hij klom op de extra hoge rivierdijk en staarde naar de oprukkende zee. Het rivierwater zou al wel zout zijn. Hij bleef daar heel lang staan. Hij bleef kijken naar het water. Er drong een diepe gedachte door hem heen: Het leven is voortgekomen uit de zee. De zee kan het ook weer nemen. Het werd donker. Ook in zijn hart. Hij zou vechten. Overleven is aanpassen. De mensen moesten vechten. Nooit opgeven.....

Toen keerde hij zich om en ging naar huis. De sterke Hansen had een nieuw plan. Het idee ervoor, had al langer in zijn kop gezeten. Samen met, zijn vriend van weleer, de baron zou hij een organisatie opzetten, om tot diep in het land en desnoods ver in Duitsland goede grond en huisvesting voor de verdreven boeren te vinden. Op hoge grond, hogerop. Het moest lukken.

EINDE

DE BELLER

Meestal zit ik in mijn gemakkelijke stoel dromerig te fantaseren. Ik kan m'n handen niet meer gebruiken door G.B.S. Werken als beeldend kunstenaar gaat niet meer. Ik heb daar veel moeite mee.....

RRRiiinngg, daar gaat de telefoon. Met moeite pak ik de kunststof hoorn op en houd hem voor mijn oor. Een vrolijke stem schalde in mijn oor: "Hè hè, eindelijk. Ik ben zo blij dat ik je gevonden heb." Mijn gedachten gingen gelijk op met het gepraat. Wie kan dat nou zijn.? Via de stem kon ik absoluut geen beeld vormen van de beller. Man of vrouw? Ik wilde vragen: "Met wie spreek ik." Maar ik kwam er niet tussen. "Dat is lang geleden! Een verrassing om je aan de lijn te krijgen. Het is gelukt. Je zult ook wel veel meegemaakt hebben in die tussentijd. Nou ik ook". Voor het gênant begon te worden, wilde ik het gesprek beëindigen, maar ik kwam er niet tussen. "Je weet hoe het leven loopt druk, druk, druk. En dan al die problemen."

Ik onderbrak hem of haar: "Ik vermoed dat u verkeerd verbonden bent. Met wie spreek ik eigenlijk?" Zij/hij ratelde door. Ik ken je vader nog uit de oorlog Hij redde het leven van zijn buurvrouw. Beiden zullen nu niet meer in leven zijn... Ik overschreeuwde de beller. "Ik vermoed , dat u verkeerd verbonden bent. Ook dat hielp niet. De beller deed net of ik niets gezegd had en vervolgde laconiek: "En ja, het is mij ook niet gemakkelijk gegaan. Ieder krijgt zijn portie vreugd en verdriet. Ik denk dat het bij jou ook wel zo is. Ik heb altijd alles genomen, zoals het over mij kwam. Soms denk je wel eens: Het is niet eerlijk verdeeld, de een heeft altijd geluk, de ander steeds pech. Neem nou de liefde, het leek wat maar.....

Ik wilde voor het vertrouwelijk werd, het gesprek onderbreken en riep, dat ik niet degene was, die hij/zij in gedachten had. Even dacht ik erover om de hoorn op de telefoon te leggen, maar dat was te grof. Ik wilde de beller niet in verlegenheid brengen, dus luisterde ik maar.

O, wat ben ik blij dat ik je gevonden heb, we moeten alles

weer eens bijpraten. Weet je nog van het vuurtje aanwakkeren. En onze fantasieën over wat we verstopt hadden. Wat is er van jou geworden? Dat hoor ik allemaal wel. Ik kom Zondagmiddag bij je langs. O.K?

Voor ik iets had kunnen zeggen, legde hij/zij de hoorn erop. Ik had helemaal geen zin in die ontmoeting met een volslagen onbekende. Ik viel weer terug in mijn gemijmer. Het telefoon gesprek liet mij niet los. Kan het zijn, dat ik de beller toch gekend had. Lang geleden misschien. Kon ik uit zijn/haar uitlatingen maar aanknopingspunten vinden? Een maat uit dienst? Een studiegenoot? Een gezamenlijke belevenis, een slechte ervaring, of een verkeerde beslissing? En de stem. Ik vroeg mij af of het werkelijk een vergissing was, of dat het aan mij lag. Waarom had hij of ook zijn naam niet genoemd? Waar zinspeelde de beller op? Mijn vader, de oorlogstijd, het vuurtje, het verstopen? Zo bleef ik maar piekeren.

Ik heb nog drie dagen. Zet het toch van je af, zei ik tegen mezelf. Het was een vergissing. Ik stelde mij voor hoe zondag de confrontatie zou verlopen. De blamage van het niet herkennen mijnerzijds. Ik moet nagaan wat er voor belangrijks mij is ontgaan. Twijfel kreeg vat op mij. Waar zijn dingen gebeurd, die bij iemand het verlangen hebben opgewekt om mij te ontmoeten. Eigenaardig dat ik zoiets niet had. Ach, zeur niet, het was een vergissing. Zo maalde het maar door mijn hoofd. Ik werd er nerveus van en sliep die nacht slecht.

De volgende morgen ging ik na wat voor opvallende gebeurtenissen er met andere personen zich in mijn leven hadden afgespeeld. Ik tastte af wat voor belangrijke ontmoetingen in mijn leven zo hevig geweest waren. Het waren er niet veel, zo dacht ik. Ik ben altijd hechte contacten uit de weg gegaan, geen verplichtingen en zo. Ik wilde alle tijd die ik had besteden aan mijn werk als beeldend kunstenaar.

Wie wilde perse contact? De buurjongen uit mijn jeugd, waar ik veel mee optrok? Ik zelf had al eens gedacht, zou hij nog leven.? Ik ben ook zo jong niet meer. Neen, dat was niet zo hef-

tig. Ik ben geneigd om mijn hele leven na te gaan om te weten te komen wie mij zo graag wil bezoeken. Nadat ik dat gedaan had was ik nog niet veel wijzer geworden. Terugdenken gaat vooral als je ouder bent gemakkelijker dan dingen van zojuist onthouden. Ik had nog een volle dag om licht te werpen op deze duistere zaak.

De laatste poging zal bestaan uit een autotocht langs de plaatsen waar ik m'n leven gesleten had. Ik hoopte maar dat, dat licht zou brengen in de vraag of er werkelijk een mens was, die mij mocht, terwijl ik er niets van wist. De omgeving zou mij op het spoor kunnen brengen.

Ik was in een grote stad geboren in een antroposofisch gezin. Ik moest ergens beginnen met mijn speurtocht. Mijn geboorte huis was er niet meer. Weggevaagd tijdens het bombardement. Gelukkig waren wij toen al verhuisd. Dit leverde dus niets op. Op zeven-jarige leeftijd ben ik verhuisd naar een dorp aan de rand van de stad. Ook daar zijn we naartoe gereden. Dorpsschooltje bezocht. Het leverde niets op. De zoon van de melkboer sloot vriendschap met mij. Ook niet bruikbaar. In het dorp had ik vele vrienden. Ook daar kon niets bij zitten. Hierna moest ik naar de H.B.S. zoals dat toen heette. Namen uit een reünie zeiden mij niets. Het wegennet was zo veranderd, dat ik mij de dagelijkse fietstocht van school naar huis nauwelijks meer voor de geest kon halen. Uit die tijd herinner ik mij alleen oppervlakkige kennissen. Zo ging het ook met de academie tijd. Geen heftige contacten. Natuurlijk, mijn vrouw gevonden, zij bestuurde nu de auto. Ik mocht dat niet meer door mijn handicap. Omgeving woning en omgeving van het atelier van toen bezocht. Leverde niets op. Nagedacht over vakanties, ook de langdurende in het buitenland. Er kwam niets uit. Verder nog gesnuffeld op tal van andere plaatsen, helaas niets.

Toen we eindelijk weer terug waren besloten we de zondagmiddag niet thuis te zijn. Wij wilden geen confrontatie met een onbekende. Het zou pijnlijk zijn voor de beller, als hij/zij ontdekte

dat het een vergissing was. Het zou evenzo pijnlijk zijn, als wij de enthousiaste beller totaal vergeten waren. Dus gingen we de problemen uit de weg, door ons te koesteren in de zon aan zee. Rust vond ik niet. Ik stelde mij voor dat hij/zij voor de deur stond, of dat hij/zij de vergissing ingezien had en afgebeld had. Bij thuiskomst was het eerste wat ik deed, vragen aan de buurvrouw of die iets gezien had. En dat was zo. In de middag had er een statige oude heer voor onze deur staan wachten, vrij lang. Toen had de artistiek uitzierende heer een poos aan de overkant gestaan. Hij had in een schrift wat op staan te schrijven. Met zijn lange haar, dacht buurvrouw, dat het vast een schrijver was. De figuur had nog een paar keer de straat heen en weer gelopen en was toen verdwenen. Het was niet gek, dat er een groot schuldgevoel bij mij opkwam. Ik was dus toch fout geweest. Waar zat het gat. Een schrijver misschien. "Hij was van uw leeftijd", had ze nog gezegd, "Hij leek op u". In mijn verbeelding, zag ik hem voor mij staan. Hij wilde mij iets belangrijks zeggen voelde ik. Iets aanvoelen is erg vaag. Ik geloof niet zo in de nuttige resultaten van telepathie. Dat er een medium bestaat, dat wij niet zien, staat voor mij vast. Ik heb er nooit bewijzen van gevonden, of toch.....

Ik had de moed om de figuur voor de geest te halen, om hem te zien. Op de aanwijzingen van de buurvrouw: "Hij leek een beetje op u", slaagde ik erin hem in gedachten te zien. En weer herkende ik hem niet. Ik wilde hem jonger voorstellen, niet met grijs haar. Toen ging er een film aan beelden in mijn brein aan mij voorbij. En ineens zag ik het. Ik zag dat hij mijzelf was. Ik had mijzelf op dat moment tegen kunnen komen.

Ik zag mij in de bank van de dorpsschool zitten. Ik zag, dat een van de leukste dingen voor mij het schrijven van een opstel was. Veel later zag ik, dat ik verhalen vertelde aan mijn kinderen. Ik verzon ze ter plekke. Oudere toehoorders zeiden, dat ik ze moest opschrijven. Ik schonk geen aandacht aan mijn gave. Ik moest zonnig in de beeldende kunst. Dingen maken, die tastbaar waren. Voor schrijven had ik de deur gesloten. Nu was ik mijzelf tegen

gekomen. M'n handicap heeft mij uiteindelijk gedwongen de deur open te zetten. Met het toetsenbord van de computer kan ik met één vingertje verhalen schrijven. Het gaat langzaam. Het kost moeite. Ik ga door. Vast en zeker.

EINDE

HOLOMAAT

HOLOMAAT

FANTASIE

HENK MOOIJ

HOLOMAAT

2008

POLITIEK

Het land verkeerde in een desolate toestand. Er heerste wanorde. Socialisten, communisten, fascisten en nihilisten bestreden elkaar. De regering, democratisch, kon geen beleid maken, want ze had geen idee wat het volk wilde. Het aantal mensen, dat ging stemmen liep onrustbarend terug. De gerechtelijke macht blunderde keer op keer. Het politie apparaat werd niet serieus genomen. Het normbesef ging achteruit, de criminaliteit profiteerde er van.

Borda voelde zich gespannen en vol verwachting voor het nieuwe leven dat hem te wachten stond. Vol ongeduld stond hij bij het loket van de portier. Hij wachtte tot hij zijn, in beslag genomen eigendommen terug kreeg. Zijn gevangeniskleding had hij al vervangen door zijn pak van twintig jaar geleden. Nu nog wat kleinigheden, zoals zakmes, horloge, geld en de nodige papieren en zijn autosleutels. Hij moest tekenen voor ontvangst. Na een handdruk van de M.W. en wat wijze woorden, ging hij zijn vrijheid tegemoet. Gek, hij was niet eens echt blij. Borda keek om zich heen; er was niemand die hem opwachtte.

Het enige, dat hem houvast gaf was het feit, dat zijn busje aan de overkant stond. Op zijn verzoek hadden zij ervoor gezorgd, dat hij er was. De tijd had zijn werk gedaan. Het type was inmiddels verouderd. De bus zag er smerig uit. Het deerde hem niet. Kan ik nog wel autorijden? Ben ik het verleerd?, vroeg hij zich af. Hij opende het portier, legde zijn plastic tas van C&A naast zijn zitplaats en bekeek het dashboard. Langzaam kwam alles terug; choke, gas, koppeling. Onwennig schakelen en sturen richting grote weg naar het dorp waar hij zijn woonhuis had. Borda had voor zover mogelijk, het zo gepland, dat hij in het donker thuis zou komen. De buurt hoefde hem nog niet meteen te zien. Pijnlijke vragen voorkomen. Maar hij hoefde zich niet te schamen, Hij had zijn straf ingelost en zijn tijd uitgezeten. Hij was er. De tuin was onherkenbaar, niet verwilderd, want de buurt wilde de straat netjes houden. Zij hadden het onderhoud op zich genomen ver-

onderstelde hij.

In het donker de sleutel in het slot en hij was thuis. Niemand wachtte hem op. Mevrouw Borda had hem inmiddels verlaten. Ze had de kinderen vol haat gepropt. Van hen hoefde hij niet veel te verwachten. Elk had nu natuurlijk hun eigen gezin. Borda had zich hier over verhard, toch knaagde er droefenis van binnen.

Eerst verwarming aan, lamp bij zijn stoel aan en zitten. Hij keek de kamer in. Er was niet veel veranderd. De werkster had de boel goed onderhouden. Stilte. Tv aan. Reclame, jaknikkende mooie meiden, die alleen maar konden smilen.

Het was net als twintig jaar geleden, toen had hij er zich ook al aan geërgerd. Net wilde hij een einde maken aan het geschreeuw toen de telefoon ging. "Is het goed dat ik even langs kom, ik ben je oude buurtje. Ik woon aan de overkant, ik ben er zo." "Oké, maar ik heb nog geen koffie. Ik zet de deur los." Hij stelde zich voor hoe de buurvrouw was. Hij kon het vroeger goed met haar vinden. Na zijn inhechtenisneming had hij niets meer van haar gehoord. Toen ze binnen kwam schrok hij, een oud vrouwtje. Tersluiks keek hij in de gangspiegel naar zich zelf, zag dat hij ook de jongste niet meer was. Toen hij nog kind was, had de buurvrouw vaak op hem gepast, als zijn ouders naar de kroeg gingen.

Even later zaten zij tegenover elkaar, eerst zonder iets te zeggen. Maar ja, spoedig kwam de vraag: "Hoe was het?" "Vreselijk. In het begin kon ik er helemaal niet tegen. Later heb ik geleerd mij aan te passen, gestuurd door maar één doel, goed gedrag geeft strafvermindering. Dat heeft mij vijf jaar opgeleverd. Nu ben ik hier, Wat nu?"

"De echte crisistijd is voorbij. Er is in die tijd veel veranderd, denk ik." Ik zag het steeds op het nieuws maar er mee leven, dat heb ik niet geleerd. "Zoek werk, hernieuw je oude contacten." "Dat laatste moet ik juist vermijden, door hen kwam ik in de gevangenis", onderbrak hij haar. "Je moet je leven weer op de rails krijgen. Je moet weer wennen aan de dagelijkse beslomme-

ringen. Je zult wel weten dat er intussen een groot aantal vindin-
gen is gedaan. Naast vervolmaking van de tv en de computer is
er nu ook een holomaat. En vergeet virtueel shoppen niet. Ieder-
een is aangesloten op het net en bijna allemaal hebben we een
mobieltje. Je hebt geen holomaat veronderstel ik. Weet je wat, ik
ga nu naar huis en bestel een holomaat. Morgenochtend heb je
hem. Dat is goed om te acclimatiseren." Zo vertrok ze. Hij was
weer alleen.

Tijdens zijn gevangenschap had hij gewerkt aan een nieuwe
politieke visie. Het idee van een betere wereld had hem de
kracht gegeven om verder te gaan. Morgen zou hij er aan verder
werken aan zijn plan over "voortdurend algemeen referendum".
Totale inspraak van het volk dus.

Heerlijk weer in zijn eigen bed. Hij was onrustig en viel in een
droomslaap. Het was nacht. Zijn dorp lag op de aardbol in het
schaduw deel, ondersteboven gekleefd aan de aardkorst door de
graviteit. Hij vloog met hoge snelheid rond de zon. De grote fu-
siebom is in werking. Kosmisch gezien, doet hij dat maar kort.
Wij denken dat het miljoenen jaren is. Onze tijd bestaat niet. Wie
denken we wel dat we zijn? Wij zijn helemaal niets. Zo droomde
Borda in zijn halfslaap. Hij wist niet, dat later, de holomaat dit
soort hersenactiviteiten gebruiken zou.

De volgende morgen werd de holomaat bezorgd. Hij kon zijn
nieuwsgierigheid niet bedwingen en legde zijn plan om de de-
mocratie te verbeteren opzij. In het onwijs grote pakket zat een
schouderstuk met een grote helm voorzien van een kijkscherm en
snoeren met een riemen-stelsel plus een bedieningspaneel. Er
was een uitgebreid montagevoorschrift bij. Aansluiten op het te-
lefoonnet via de computer en 220 V en het installeren op je stoel
was eenvoudig. Belangrijk was, dat de helm goed op de schedel
aansloot, dus kort haar gewenst. Dat was geen probleem, want in
het gevang moesten de gevangenen kaal zijn. Bedieningspaneel
op de schoot, aftasters met riempjes aan de handen. Met de
toetsen op het paneel konden keuzes gemaakt worden. Aan zijn

HOLOMAAT

voet zat de noodknop. Voordat hij kon beginnen, moest hij nog wat vragen beantwoorden. Tijd van start, naam en banknummer konden ingetoetst worden, maar zijn handtekening en vingerafdruk moesten op een touchscreen worden aangebracht. Er was een uitgebreid keuzepakket te zien op het kijkscherm aan zijn helm. Daarbij was een kolom voor naam, adres en handtekening in verband met de eigen verantwoording.

Het keuzepakket zag er als volgt uit:

Gedaante: 'menselijk', 'dierlijk', 'stripfiguur', 'hologram'.

Plaats: 'stad', 'dorp', 'natuur'.

Strekking: 'doorsnee', 'avontuurlijk', 'gevaarlijk'.

Gevoelens: 'normaal', 'spanning', 'angst', 'geluk', 'erotiek'.

Tijdsduur: 'lang', 'kort', 'vrije-keuze', 'oneindig'.

Borda koos zomaar op goed geluk: 'menselijk', 'stad', 'avontuurlijk', 'spanning' en 'kort'.

Nadat hij zijn instellingen gekozen had, drukte hij vol verwachting op de startknop. Meteen voelde hij zich wegzakken. Lichte druk op zijn hersenen. Wat oorsuizingen, een vreemde geur, en een andere temperatuur.....

Hij was door lijfwachten omgeven. Een hoge beambte in uniform liep naast hem. Hij voelde zich fors en dominant, als een echte leider. Hij stapte in zijn gepantserde limousine, de rest volgde in colonne. Er werd langzaam gereden. Hij voelde zich te-leurgesteld, weinig publiek om hem toe te juichen. Wel waren er de huurlingen, die met vlaggen zwaaiden. In de stad begaf hij zich naar de mediastudio. Hij zou het volk toespreken en zijn nieuwe ideeën lanceren. Hij wilde de grote massa achter zich krijgen. Zijn verhaal moest de slecht bedeedden raken, om voorlopig een groot gehoor te vinden. Hij, de grote Borda, sprak vurig: "Onze parlementaire democratie is verouderd. U, toehoorders, bent inmiddels een goed nadenkende en kritische groep gewor-

den." (even stropen). "Het gaat niet meer aan, om de mensen door middel van het zetten van een kruisje te laten kiezen met welke partijstandpunten ze het nog redelijk kunnen vinden. Ze laten zich geen rad meer voor de ogen draaien door loze beloftes en populaire kretologie, gericht op het verzamelen van een groot aantal stemmen. Mensen, die dat zien, gaan niet eens meer naar de stembus. Ze hebben wel hun eigen gedachten over wat belangrijk is voor een gelukkige samenleving. De nieuwe democratie, die ik aanhang gaat gebruik maken van die gedachten. Zij moeten kenbaar gemaakt worden in een voortdurend referendum. Lijsten op internet, met vragen en aanbieding van inlichtingen op wetenschappelijke grond. Er is dan geen reden om te rebellieren of voortdurend ontevreden te zijn of onverschillig te zijn, want men weet dat de regeerders er nota van zullen nemen en uitvoeren wat het volk wil. De regeerders blijven verantwoordelijk en zullen, nu zij goed weten wat het volk eigenlijk wil, betere beslissingen kunnen nemen. Er zal een einde komen aan het toenemen van de ongelijkheid. De lobby van de grote bedrijven zal verminderen, het volk zal minder beïnvloed worden door verkapte reclames in de huiskamer via reclamespots op tv, die men als u goed nadenkt nota bene zelf betaalt. Ook kranten artikelen zullen minder invloed op de zelfdenkende massa hebben. Ik Borda, zal zorgen dat, met uw hulp, de nieuwe democratie er komt." Hij voelde, dat hij nu goed op dreef kwam. Maar dat duurde niet lang.

Een luik onder zijn voeten klapte open en hij viel omlaag door een bakstenen koker, tot hij onzacht belandde in een lege parkeergarage. Twee gemaskerde mannen knevelde hem. De grote Borda werd in een hoek gesmeten. Voor hij van schrik en verbazing bekomen was, hoorde hij in zijn holo-helm: "Einde ingestelde tijd." Beeld en geluid vielen weg en hij was weer thuis in zijn gemakkelijke stoel.

De verwarring in zijn hoofd was groot maar trok weg. Wat hij als volksmenner in de holomaat had meegemaakt was goed beschouwd een aftreksel van de ideeën, die hij tijdens zijn gevan-

HOLOMAAT

genschap had opgeschreven. Zijn eigen plan had hij beleefd. Doodmoe was hij. Er zat niets anders op dan zich los te maken te ontdoen van de holomaat en verder te gaan met zijn gewone leven. Werk zoeken, dus advertenties doornemen en eventueel naar het arbeidsbureau. En een uitzendbureau. Het zou problemen opwerpen. Hij moest zijn verleden verbergen.

Bij het invullen van zijn antecedenten op het inschrijvingsformulier bij het uitzendbureau verzong hij maar wat, om de twintig jaar weg te moffelen. Werkzaam als freelance journalist in het buitenland was moeilijk controleerbaar, veronderstelde hij. In de gevangenis had hij gelezen over het verdrijven van bevolkingsgroepen, omdat er olie in de bodem gevonden zou zijn. Bij navraag kon hij daarover wel wat spuien.

Vol goede moed begaf hij zich weer naar huis. Thuis stond de holomaat op hem te wachten. Hij wilde wel eens weten hoe zijn zo abrupt geëindigde belevenis verder zou gaan.

Op het keuze paneel koos hij slordig wat items en weldra zakte hij weg in heel andere belevenissen dan hij verwachtte.....

Hij was geboren in een tent in de woestijn. Zijn voorvaderen waren nomaden. Zijn vader had de waterplas gevonden. Moeilijk bereikbaar met een bijna ondoordringbaar moeras eromheen. Hij ontdekte, dat daar vruchtdragende planten groeiden. Hij besloot er zijn nomadentent op te bouwen en er met zijn vee te blijven. De andere nomaden beschouwden hem als een afvallige. Toch was er een vrouw, die bij hem bleef. De waterbron was klein, voor hen en het vee groot genoeg.

Ik Borda, was hun enige zoon. Ik groeide op en hielp met het verzorgen van het vee en het kweken van de planten. Op een kwade dag verschenen er vreemde zichzelf voortbewegende voertuigen. Er sprongen gelaarsde mannen uit. Zonder ons te vragen staken zij vreemde stokmachines in de grond. Ik de kleine Borda begreep het niet allemaal maar ik begreep wel, dat vader en moeder bang waren. We hoorden van de oude stam, die als ze langskwamen om hun vee te laten drinken, dat de mannen van

ver uit de stad kwamen en dat ze naar aardolie zochten. Vader pakte zijn schietwapen en sommeerde hen zijn grondgebied te verlaten maar ze lachten hem uit en gingen gewoon door. Onze levensbron, het meertje werd drooggelegd. De moeizaam verkregen akker diende als parkeerplaats voor hun wagens met ketting wielen. Hoe wij ook smeekten, we moesten weg.

We laadden onze bezittingen op onze dieren. We kregen waterzakken mee. Na een dagen durende tocht, zagen we de stad in de verte liggen. Toen kwam de zandstorm en alles verdween. We weerden ons zo goed mogelijk. Ik voel nog het zand dat overal in doordrong. Wij lagen achter het vee. Het hielp niet. ANGST, angst. Zand in mijn ogen, in mijn mond. Ik kreeg geen lucht meer. Sloeg in wanhoop om mij heen, hetgeen alles nog erger maakte. Het werd rood voor mijn ogen. Toen verscheen het zinnetje 'Tijd om'.

Nu was ik blij dat het voorbij was. De spanning viel weg. Ik keek op mijn bedieningspaneel en zag dat ik per abuis voor 'angst' gekozen had. Maar er drong nog iets anders tot mij door. De holomaat had mijn gedachten over de sollicitatie gelezen. Borda als journalist in het buitenland. Het verzinsel om de gevangentijd te overbruggen was in zijn geheugen blijven hangen en was door de holomaat opgevist.

Als ik niet vlug werk vind, wordt ik nog verslaafd aan de holomaat, dacht Borda. Hopelijk hebben ze iets op het arbeidsbureau. Dat viel echter tegen. Ook al zei hij dat het hem niet donderde wat voor werk, of het nu cipierswerk was of beulswerk het interesseerde hem niet, als hij maar iets te doen kreeg. De man achter het bureau vertrok geen spier van zijn gezicht, beulen bestaan allang niet meer mijnheer, voor cipier zou u helemaal niet in aanmerking komen, gezien uw verleden. Dat was een klap. Ze waren dus goed geïnformeerd. Borda wilde zich omkeren. De ambte bladerde wat in een stapeltje papieren: "Ik heb hier wat, brieven bezorger. U bent daar eigenlijk te oud voor, want al dat loopwerk zal niet meevallen in weer en wind. Meld u maar voor

HOLOMAAT

de keuring en als uw conditie goed is, ga dan naar het hoofdpostkantoor." Hij schoof hem een briefje toe Zonder iets te zeggen verliet Borda het bureau.

De man had blijkbaar geen gevoel voor humor. Het grapje over de beul had hij niet begrepen. Na deze tegenvaller snakte hij naar huis voor een 'bakkie troost' met de nadruk op troost. Na de koffie zocht hij troost bij de holomaat, wat kon het hem schelen, het was maar voor even. Nee, ik stel hem in op oneindige tijd ,dan beleefde hij ten minste het eind. Erotiek en spanning ook maar.

Hij stond op het schavot. Een verhoogd houten podium, midden op het dorpsplein. De schout en het stadshoofd en een geestelijke waren ook aanwezig, beneden stonden lanciers in volle uitrusting en een paar knechten om het 'vuil' op te ruimen. De guillotine werd in gereedheid gebracht. De grote Borda in zwart gehuld, een kap over zijn hoofd, met twee kijkgaten. Hij droeg symbolisch een groot zwaard maar die zou hij niet gebruiken deze keer, de guillotine deed het werk als de veroordeelde van adel was. Een onbekende had hem gisteren een zakje gouden munten aangeboden. In ruil daarvoor moest hij de guillotine onklaar maken. Als het vonnis mislukte, zou de veroordeelde vrij zijn. Even nam hij het aanbod in overweging. Het was te riskant. Wel nam hij wat munten aan en hij beloofde dat hij zou zorgen, dat de onthoofding zonder incidenten zou verlopen. Toen dan ook de geketende het schavot op werd gesleept ten tonele voor het inmiddels verzamelde volk, bleek dat de eens zo trotse graaf volkomen uitgeput was door een langdurig verblijf in de kerker onder de toren. Borda voelde zich een eervol man en hield zijn belofte. Hij hielp de hulpeloze graaf zijn hoofd op de juiste plaats te leggen en het halsblok correct te plaatsen. Hij had gezorgd dat de valbijl vlijmscherp was. Zodoende viel het hoofd keurig in de kist met zaagsel. Het toegestroomde volk was teleurgesteld, er was niets spectaculairs gebeurd het droop af.

Borda ging terug naar zijn kamer in de toren en ontdeed zich van zijn werkkleding. Veel rust was hem niet gegund, want na het

eten, zou de straf voor de gauwdief worden voltrokken. Hij controleerde het scherp van zijn zwaard, hing het op de steunen en begaf zich naar de martelkamer, waar een lichtgestrafte boer al minstens twee uur op het ijzeren paard had gezeten. De man was er erbarmelijk aan toe. Tussen het kermen van de pijn in zijn kruis, verloor hij het bewustzijn. Hij was dan even stil hing scheef op de harde smalle rug. Volgens voorschrift gooide Borda een emmer koud water over de man en het gekerm begon opnieuw. Dit moest nog tot de kerkklok sloeg zo doorgaan. Dan zat de straf er op. Gestraft omdat hij te weinig graan had geleverd als tiend van zijn oogst.

Nu was de gauwdief aan de beurt. Hij haalde zijn zwaard. Op het plein was de guillotine vervangen door het hakblok. Veel publiek was er niet, alleen de ouders van de veroordeelde en wat sympathisanten. Het was een forse jongeman die geen angst liet blijken. Borda zwaaide met een machtige houw de hand er af. Hij was een goed vakman.

Voor vandaag zat zijn werk erop. Thuis wachtte zijn vrouw. Dat thuis was een deel van het raadhuis, niet zo groot maar toch wel zoals het bij een welgestelde burger hoorde. Hij was gelukkig getrouwd, zo dacht hij. Kinderen had hij nog niet maar dat kon nog komen. Zijn vrouw was minder gelukkig. Ze had iemand ontmoet, waar ze veel van hield. Af en toe ontmoetten ze elkaar op een vaste plaats in het buiten bos. Dat kon ongemerkt, omdat ze een liefhebster ven paardrijden was. Ze was immers een dochter van de opperstalmeester van de stoeterij der grafelijke bezittingen. Haar geliefde was een knappe jonge stalknecht. Verscholen in het groen leefden ze als man en vrouw. Borda had wel gemerkt, dat ze in bed niet meer zo vurig was als vroeger. Ze wilde bijna altijd ineens slapen, als hij best zin had in een vrijpartij. Juist nu voelde hij hartstocht in zich. Na zo'n bevredigende dag had hij altijd meer zin. De laatste tijd had ze hem genegeerd, als hij aandrang op een spelletje, dat ze voorheen nog al eens gespeeld hadden. Borda speelde dan de overweldiger en zij speelde dan het slachtoffer. Hij had daarvoor onder het bed riemen en bind-

sels om zijn slachtoffer machteloos te maken. Hij zou haar dan als een beest nemen en op het hoogtepunt moest zij dan zich proberen te bevrijden, hetgeen zonder mes niet lukte. Sinds ze eerlijke tedere liefde had leren kennen, was Borda haar tegen gaan staan. Borda voelde zich goed. Hij overweldigde haar en werd steeds meer opgewonden. Hij bond haar, op haar rug liggend, vast maar merkte niet, dat ze een hand en arm min of meer vrij kon bewegen. Haar voeten trok hij wijd uit elkaar aan de randen van het bed. Hij wilde genieten van dit opwindende beeld, sprong uit bed en kon haar zo zien liggen. Na een slok jenever, dook hij met gezwollen staande penis op haar af. In extase neukte hij haar. Toteen vreselijke pijn het genotsgevoel overnam. Het trok van zijn ruggengraat naar armen en benen. Verlamde hem. Even nog zag hij bloed stromen over zijn vrouw en de lakens. Het mes in de hand van zijn vrouw. Toen werd het zwart. De holomaat ging verder, oneindig...

Als bij toverslag veranderde alles. Hij was koerier van de Keizer. Snelde over de bevroren ijsvlakte naar het volgende kasteel waar hij zijn post moest bezorgen. Hij gaf zijn paard de sporen en joeg het dampende dier op, tot nog hogere snelheid, want hij moest voor het donker werd, nog drie adressen afwerken. Hij nam de kortste weg over het ijs zonder goed op te letten. Af en toe hoorde Borda, de koerier van de keizer, het ijs kraken. Niets kon hem tegenhouden de winter was streng genoeg geweest. Hij galoppeerde onder het overhangende takken gewelf door, naar het volgende bevroren meer. Hij voelde zich gelukkig, omgeven door de witte natuur, gezeten op zijn warme paard. Te laat zag hij het..... Een groot wak als een zwarte muil lag plotseling voor hem. Zijn paard probeerde nog haar richting te veranderen. Ondanks het scherpstellen van zijn hoeven, gleed zij uit en zakte met ruiter en al het wak in. Het ging snel. Het paard schopte in het wilde weg en zonk steeds dieper. Hoewel een paard goed zwemmen kan, wist zij haar hoofd niet boven water te houden in de kleine ruimte. Borda zakte dieper weg. Hij moest zich in het ijskoude water losmaken van zijn rijdier. Dat lukte. Adem inhouden, koste wat het kost. Hij moest omhoog. Lucht happen. Hij

opende zijn ogen en zag en voelde, dat hij onder het ijs zat. Hij krabde met zijn nagels wanhopig aan het ijsplafond. Hij stikte zo-wat. Hij moest zijn mond openen. Hij voelde niets meer. Hij zou voor eeuwig in het ijs invriezen. "Oneindig", zei de holomaat. "Noodknop", zei zijn brein. In een reflex drukte hij met zijn been tegen de noodknop, meteen zat hij weer in zijn stoel.

De holomaat was uitgezet. Gelukkig maar." Stel je voor dat ik daar eeuwig onder het ijs had moeten blijven". De holomaat-belevenis van de koerier der keizer kwam natuurlijk uit zijn gedachten over zijn functie als brievenbesteller. Trouwens over een uur moest hij beginnen.

Na het op straten sorteren, liep Borda zijn wijk uit. Een werk dat hem tegenviel. Thuisgekomen besloot hij nu eindelijk zijn vlugschrift van zijn nieuwe democratie af te maken. Hij zou ze laten vermenigvuldigen en zelf verspreiden. Hé, dat was een goed idee; hij kon ze nu meenemen bij zijn brieven en ze zo bezorgen. Het kostte niets en het ging in een moeite door. Het zal wel niet mogen maar niemand zal op merken, dat het stiekem tussen de overige brieven en reclames gestopt was. Het vlugschrift was de start van de 'eenmancampagne', zoals hij het zelf noemde. Hij had geleerd dat werken met kameraden meer gevaar opleverde. Dit vlugschrift was wat betreft opruiing tegen de huidige regering nog vriendelijk in vergelijking met wat hij vroeger met zijn actiegroep gedaan had.

Het plan, dat hij in de gevangenis had geschreven, zou hij later publiceren. Dat was een uitgewerkt voorstel om de politieke partijen warm te maken voor een steeds durend referendum. Hard nodig, omdat de huidige parlementaire democratie zo slecht functioneerde.

Borda wist niet, dat de veiligheidsdienst hem in de gaten hield. Zij hadden hem op de lijst staan als een gevaarlijk agitator die twintig jaar geleden te boek had gestaan als vuurgevaarlijk. Deze terroristen-jagers schuwden het niet de allernieuwst afluis-ter methodes toe te passen. Niemand wist, dat voor hen een kijk-

HOLOMAAT

je in de gedachten wereld van een persoon een fluitje van een cent was door de mogelijkheden die de holomaat bood. De dienst zag geen grote dreiging van Borda uitgaan, temeer daar de regering allang van zijn nieuwe democratie-plan afwist.

Zonder dat Borda het wist, had de cipier in de gevangenis kopieën gemaakt van zijn ideeën over nieuwe democratie. Deze kopieën waren bij het ministerie terechtgekomen. Bij de kamerleden vonden deze ideeën over het doorlopend volksreferendum bijval. Er werd zelfs een begin gemaakt met de uitvoering ervan.

Borda kwam het te weten, doordat hij tijdens zijn bestelwerk als postbezorger iemand ontmoette, die uitriep: "Man waar ben jij nou mee bezig. Dat vlugschrift wat jij stiekem verspreidt, loopt achter. Op het ministerie liggen de plannen al lang klaar." Toen Borda even nadacht werd het hem duidelijk, dat zijn plannen in handen waren gekomen van de regering. En dat ze deden of die plannen uit hun eigen koker waren gekomen.

Borda dacht terug aan de tijd van voor zijn arrestatie. Ze vergaderden in zijn kantoor over hun nieuwe plannen. De veiligheidspolitie deed onverwachts een inval. "Zij beschouwden onze groep als gevaarlijk voor de orde van de staat. Een orde, die er niet was, want niemand ging meer naar de stembus; anarchie dreigde. Ik maakte mij toen zo kwaad, dat ik mij met hand en tand verzette tegen deze brute inval. Er ontstond een gevecht, het liep uit de hand en ik sloeg met een lange stalen lineaal in het rond. Ik zie nog de agent neergaan. Ik had hem blijkbaar op een fatale plek geraakt. Hij stierf.", verklaarde Borda toen hij als moordenaar gevangengenomen werd. Het staat Borda allemaal nog helder voor de geest. Zijn leven werd op dat moment verwoest.

Nu hij zijn straf heeft uitgezeten en bezig is met het verspreiden van zijn vlugschrift, hoorde hij, dat zijn ideeën zijn overgenomen. Nadat zijn eerste ontuchtering gezakt was kwam er trots en blijdschap in hem op. Het volksreferendum zou er komen.

VERTEL NOG EENS EEN VERHAAL 2

Later kwam aan het licht, dat de veiligheidsdienst de holomaat gebruikte om persoonlijke gegevens te verkrijgen. Een inbreuk op de privacy, die nog bij velen verslavend werkte ook. Daarom werd voorlopig althans de holomaat verboden.

EINDE

